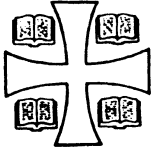

ANNANDAG JUL

STEPHANI PROTOMARTYRIS

Text Matt 2:13-18. Preken Asbjørn Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Han kom til sitt eget, og hans egne tok ikke imot ham. Joh. 1,11

I århundrer var han ventet. Da han kom var det få som kjente han igjen. Hans egne tok ikke i mot ham. Kan du tenke deg noe så trist. Ingen ville ha noe med han å gjøre. Den som er utestengt fra fellesskapet og som har opplevd mobbing og forfølgelse, vet mye om hva slags vonde følelser det er her er tale om. Ved slutten av sitt liv ser Jesus ut over Jerusalem og gråter. *Jerusalem! Jerusalem! Du som slår i hjel profetene og steiner dem som blir sendt til deg. Hvor ofte jeg ville samle dine barn, som en høne samler kyllingene under sine vinger Men dere ville ikke. Luk 13,34*

I dag er det martyrdagen og Stefanusdagen. Stefanus var den første kristne martyr. I går fikk vi englebudskapet om at Jesus er født og at Gud ble menneske. Da var det gleden og freden som var hovedbudskapet til alle mennesker. I dag skildres død, lidelse og martyriet.

26. desember har alltid vært til minne om Stefanus. Denne dagen er faktisk eldre enn julen. Stefanusdagen til 2.juledag. 3.juledag har vært evangelisten Johannes dag, og 4.juledagen var de barnas dag som Herodes lot drepe i Betlehem.

Den som lider og dør fordi en bekjenner Jesu navn, er en martyr. Martyriet har vært sett på noe som forherliger Kristus. Det står om Peter og de andre da de kom ut etter tortur og forhør: *"De forlot Rådet og gledet seg over at de var funnet verdige til å bli vannæret for Jesu navns skyld."* Apgj 5,41

Det er et paradoks at julens evangelium som tilsynelatende begeistrer alle mennesker, plutselig blir foraktet og forfulgt. Jesus red inn i Jerusalem med jublende folkeskarer på begge sider av veien, men få dager etter ropte de samme mennesker til han: Korsfest, korsfest. Forklaringen er at den som bekjenner:

- at det var Gud selv som lot seg føde i en stall for å frelse oss mennesker
- at vi er redningsløst fortaapt og kan ikke bidra til noe som helst til vår frelse
- at Jesus Kristus er eneste vei til frelse og salighet

vil stå overfor en verden som er full av hat og protester. Juleevangeliet er et slag mot et hvert forsøk fra menneske selv å opparbeide et forhold til Gud med gode gjerninger.

Juleevangeliet setter alt vårt eget sjakk matt i og med at Gud selv kommer og blir menneske. Juleevangeliet handler om at alt vårt eget settes ut av spill, at vi har gått konkurs og tapt alt og at Gud overtar konkursboet. Johannes er tydelig i det han sier: *"Alle de som tok imot ham dem gav han rett til å bli Guds barn- de som tror på hans navn. De er ikke født av kjøtt eller blod, ikke ved menneskers vilje, ikke ved manns vilje, men av Gud."* Joh 1, 12 f

Vår gjerninger er utelukket. Det er Gud som handler. Juleevangeliet er et slag mot alle religioner som i sum er gjerningsreligioner. 2. juledags tekster viser oss det som kan skje om en i verden bekjenner et rett og rent juleevangelium.

Vi ser det tydelig i eksemplet med Stefanus. Han anklages for gudsbespottelse. Han ble tatt

til fange og ført for det høye Råd. Her stod Stefanus fast på sin bekjennelse Han holdt en forsvarstale. Han forteller historien fra Abraham, Josef, Moses, utfarten fra Egypt, Sinai, David og Salomo. Han siterte profetene som viser hvor stor motstand det var i Israel mot Gud:

Stivnakker som dere er, og uomskåret både på hjerte og ører! Alltid står dere Den Hellige Ånd imot, som deres fedre, så også dere. Har det noen gang vært en profet som fedrene deres ikke forfulgte? De drepte dem som forut forkynte at Den Rettferdige skulle komme. Og nå har dere forrådet og myrdet ham,.."Apgj 7,51ff

Han anklager dem for ikke å ha lyttet til Guds røst, for ikke å ha fulgt loven, for ikke å ha hørt på Jesus da han kom. Det står at tilhørerne ble så rasende at de skar tenner.

Men da Stefanus fortsatte og sa: *"Jeg ser himmelen åpen og Menneskesønnen stå ved Guds høyre hand"*. Da ble de fra seg av raseri. De holdt seg for ørene og ville ikke høre mer. Da han bekjente at Jesus var Herren, at han var sann Gud og sant menneske, da hadde de fått nok og stormet mot ham. De drev han ut av byen og steinet ham.

Annerledes kunne ikke disse jødene ha handlet ifølge sin fariseer tro. De hadde helt korrekt oppfattet at Stefanus sa at Marias sønn var Jesus Kristus, han som ble korsfestet og nå satt ved Guds høyre hånd og var lik Gud med samme herlighet. Stefanus forkynner eksakt det som er juledagens budskap: Ordet ble menneske, Gud ble menneske, og han var og er og forblir himmelens og jordens skaper og evig Gud.

Det er forståelig at disse menneskene som hadde fått Jesus korsfestet, nå raser over alt som har med evangeliet å gjøre. For dem er ikke evangeliet fredsord men doms ord. Derfor vil de ikke høre mer og stapper fingrene i ørene. Mens steinene hagler over Stefanus og martyriet fullføres, så fortsetter Stefanus sin klare bekjennelse om troen på Jesus: *"Herre Jesus, ta i mot min ånd."* Jesus Kristus har betalt Stefanus syndeskyld og gjort det mulig for ham å komme til Gud. Stefanus ber om Guds rettferdighet på samme måte som tolleren ba i tempelet: *Gud vær meg synder nådig.* For Jesus har for Stefanus, for deg og for meg: *"innviet en ny og levende vei for oss dit inn gjennom forhenget,.."*Hebr 10,20

Derfor kan Jesus ta imot Stefanus når han nå kommer og gi ham evig salighet i himmelen. Men Jesu verk gjelder for alle. Stefanus ber for fariseerne også: *"Herre, tilregn dem ikke denne synd"*. Det er den samme frelsesvei for fariseerne. De må bekjenne sin synd og tro på Jesus Kristus. De er henvist til Jesu stedfortredende gjerning for oss. Vi trenger alle syndenes forlatelse igjen og igjen. En av de som var der og hørte Stefanus bekjennelse var Saulus. En dag skulle han ved troen trøste seg til det samme evangelium. Han også ble helt avhengig av Jesu verk. Han sier om seg selv at blant syndere er han (Paulus) den største siden han forfulgte Guds menighet, og han hadde den samme bekjennelsen som Stefanus:

"evangeliet om hans Sønn, Jesus Kristus, vår Herre som menneske kommet av Davids ætt, ved Hellighets Ånd innsatt som Guds mektige Sønn da han stod opp fra de døde." Rom 1,3f

Ved å bekjenne at Jesus var sant menneske og sann Gud, dro også Paulus på seg verdens hat og ble utsatt for både tortur, fengsel, forfølgelse og tilsist martyrdøden. Alt det som Stefanus, apostlene og alle troende etterfølgere har fått erfare av forfølgelse og død, er forutsagt av Jesus selv. Striden og martyriet hører til den stridende kirkes kår her i verden.

Vi hører i dag om de små barna som ble drept av Herodes i Betlehem. Hva har disse barna med Stefanusdagen å gjøre? Vi kan vel si at disse små barn Kristi martyrer slik Stefanus var det. Matteus viser oss her at Guds rikes fiender ikke skyr noe middel for å skade Guds rike og om mulig utrydde det. Men vi kan også konstatere hvor mislykket alle hans angrep er. Fortsatt lever det Guds barn på jorden og hans kirke er fremdeles til stede der ordet forkynnes og sakramentene forvaltes.

Da de var dratt bort, viste Herrens engel seg for Josef i en drøm og sa: "Stå opp, ta

barnet og moren med deg og flykt til Egypt, og bli der til jeg sier fra! For Herodes kommer til å lete etter barnet for å drepe det." Matt 2,13

Herodes var en tyrann. Han drepte alle barna i Betlehem. Han hadde ved en annen anledning drept to av sine sønner og bl.a. sin egen mor. Han tålte ikke at noen andre bar tittelen jødernes konge. Det ville innebære at han selv ikke var akseptert som den rette kongen.

Josef og Maria og det lille barnet fikk tidlig prøve sin tålmodighet. De dro som flyktninger til Egypt. Jeg kan tenke meg at Maria som hadde fått bud om at Jesus var Guds sønn og verdens frelser hadde noen ubesvarte spørsmål om hva dette skulle være godt for. De fikk i sannhet tidlig smake korset og prøvelsene. Hvorfor kom ikke Gud til unnsetning? Han kunne stilt alle englene som viste seg for hyrdene, til disposisjon så de slapp denne strabasiøse turen til Egypt. Men dette måtte Kristus igjennom. Han skulle være lik med oss i alle prøvelser også det å være en flyktning. *"For vi har ikke en øversteprest som ikke kan ha medlidenhet med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd." Hebr 4,15* Han fikk tidlig erfare all den elendighet som mennesker kan bli utsatt for. Når Jesus nå går i forbønn for oss, så vet han hva han skal be Faderen om. Han har kjent all lidelse på kroppen, og vet hva en kristen kan utsettes for.

Det er ikke mye vi får høre om Jesu barndom, men det er grunn til å anta at Josef og Maria var blant de fattigere familier i Israel som måtte arbeide hardt for å klare seg gjennom hverdagen. De hadde ingen fortrinn framfor andre familier. Men gjennom flyktningtilværelsen og fattigdom sørget Herren for dem. De ble reddet vekk fra Herodes til den dagen da tyrannen var død.

Trengsel og forfølgelser er den kristnes kår i denne verden. Dette har Jesus sagt mange ganger. Om vi ikke merker dette rent fysisk, så møter vi motstand og forakt. Når vi holder fram Guds ord, vil verden alltid reagere med motstand og fiendskap.

Men midt igjennom alle stormvær er vi under Kristi omsorg. Han har lovet å være med oss alle dager. Han slipper oss ikke. Løftene er mange om at han tar seg av oss i sin store barmhjertighet. Til slutt vil han vende alt til det beste for oss. Det han ikke frelser oss fra, det fører han oss trygt igjennom. Paulus sier det slik: *"Vi vet at alle ting tjener til det gode for dem som elsker Gud, dem han har kalt etter sin frie vilje." Rom 8,28*

Luther sier at Maria og Josef vitnet om Jesu barnet i Egypt slik at flere kunne komme til tro. Etter at Stefanus var død oppstod det store forfølgelser av de kristne som spredte de rundt omkring- evangeliet ble utbredt over et stort område.

Det er også i vår verden i dag kristne som forfølges og drepes for sitt navn skyld. De skal vi ikke glemme. Men det er også slik at forfølgelser kommer til en hver kristen til del i en eller annen form. I Matt 10 heter det i v. 16: *Jeg sender dere som sauer i blant ulver. v22: Og dere skal hates av alle for mitt navns skyld"* Dette gjelder oss alle. Men Gud mister ikke kontrollen. Han følger med på det som skjer. Her i verden er vi på reise i fremmed land. Vi har himmelen som mål. Det kan det være at Gud må prøve oss og vår bekjennelse om den holder mål. Det kan være at Gud gjennom strid og vanskeligheter har som mål at vi skal bli bevart og at flere skal tro på Jesus Kristus.

Den som bekjenner meg for menneskene, ham skal også jeg kjennes ved for min Far i himmelen. Matt 10,32

Det kors som Gud legger på oss, skal vi bære i tro og tillit til at Gus sørger for sine.

Og den som ikke tar sitt kors opp og følger etter meg, er meg ikke verd. Matt 10,38

Alternativet er:

Men den som fornekter meg for menneskene, ham skal også jeg fornekte for min Far i himmelen. Matt 10,33

Verden kan ikke tåle det frie evangelium. Jesu kjærlighet til fattige syndere er en torn i øyet på alle de som av naturen vil rettfærdiggjøre seg selv med sine egne gjerninger. Jesus kom til

sine egne, men de kjente han ikke. Han var som et lys som skinte i mørket, men mørket avviste dette lyset. Synden er at de avviser Jesus. De vil ikke tro på han. Jesus tilbyr alle mennesker en fullstendig rettferdighet. En fullkommen frifinnelse fra syndegjeld og straff. Det naturlige mennesket reagerer med å bli sint og rasende, og vil ikke ha noe med en nådig Gud å gjøre. De vil roses for sine egne gjerninger og høste fortjeneste av det. Men her er Guds ord tindrende klar. Det er bare gjennom troen på Jesus Kristus at jeg kan bli salig.

Så får vi oppmuntre hverandre til å holde ut og slå vakt om Ordet. Gud ord er selve kilden til glede, fred, håp og kjærlighet. Den kristne kirke på jord er i krig. Vi har en motstander som vil ha oss vekk i fra nådemidlene. Men husk Jesus har våre plager og smerter på sin egen kropp. Han vet hva det vil si å være ensom. Han vet hva det vil si å være foraktet. Derfor sier han til oss: *Kall på meg på nødens dag, så vil jeg utfri deg, og du skal prise meg. Sal 50,15*

Amen